بسم الله الرحمن الرحيم

د سپوږمۍ شپه

د الــې

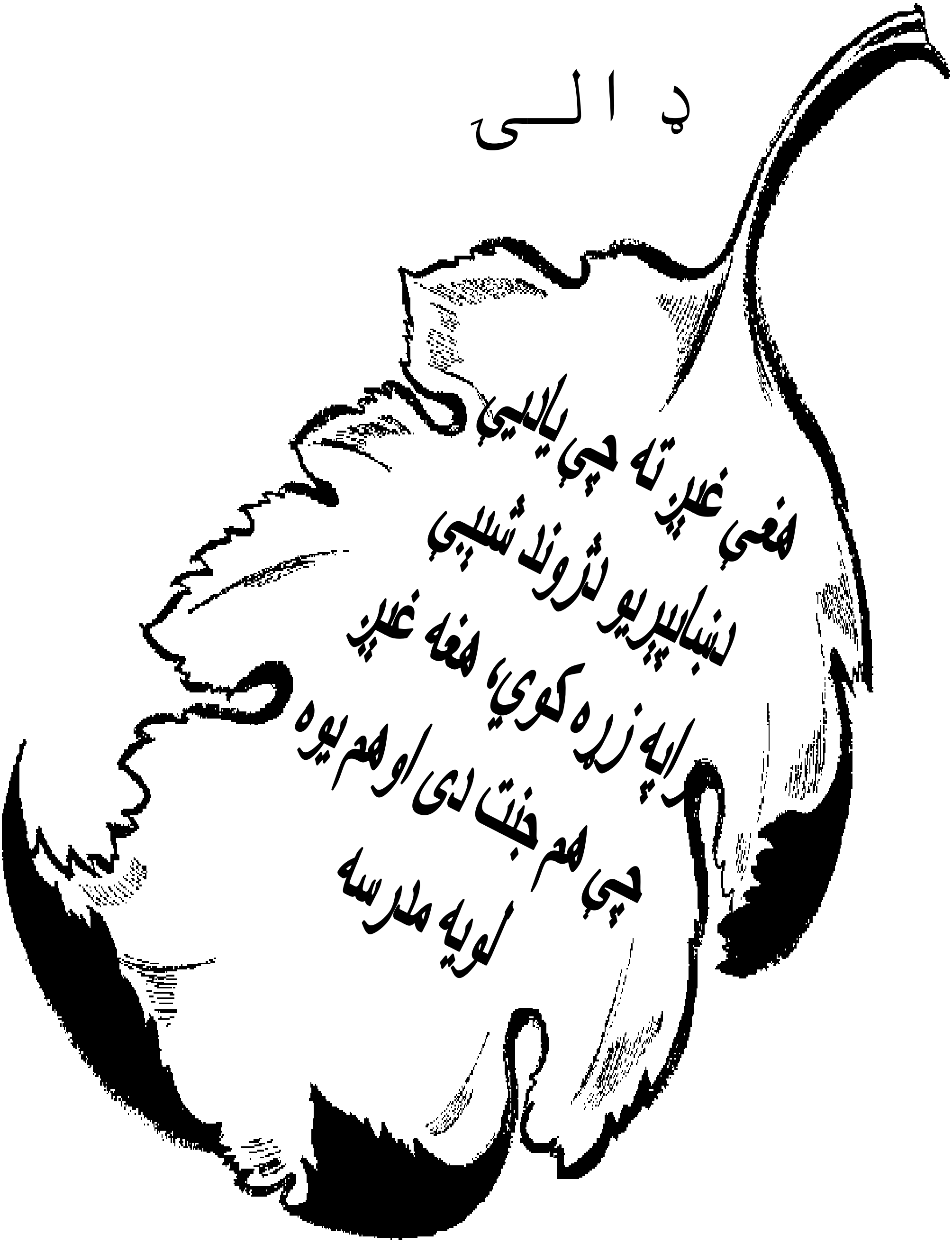

:

حیات الله کهیځ د سپوږمۍ شپه

د خپرندويې ټولنې يادښت

مومند خپرندويه ټولنه وياړي، چې د ادبي کتابونو د چاپ په لړ کې دا ځل د ګهيځ د شعرونو ټولګه ((د سپوږمۍ شپه)) تر تاسو درسوي، هيله ده چې تنده مو ماته کړي.

مومند خپرندويه ټولنې هوډ کړی چې خپلې ټولنې ته پوهنيز، ښوونيز، تاريخي او ادبي کتابونه وړاندې کړي.

مومند خپرندويه ټولنه

د ګهیځ د هنر پلوشې

دا مهال د ننګرهار ادبي انځور یوه داسې سترګبرېښنه ښکلا وړاندې کوي چې هم سترګې خوږوي او هم زړونه، په دغه زړه خوږوونکې ښکلا کې زموږ د ځوان او خوږژبي ځېرمن شاعر ګهیځ ونډه هم د یادونې وړ ده.
ګهیځ په خپل همځولي بهیر کې تر خپلو ډېرو همکچو او همګندو (همفکرو) بهیروالو که وړاندې نه دی، نو د شاتني او وروستني پرېکړه خو پرې هېڅوک هم نه شي کولای، ما چې د ګهیځ له لږې خو خوږې شاعرۍ کوم خوارېه څکلي، هغه داسې شمېرم:

غزلیزه خوږلني:

درده ! په بل زړه کې به داسې ځای څوک کله درکړي
زما د خوږ زړه له پرهاره چې تا کډه وکړه

د کولتوري ارزښتونو د خوندیېنې ارمان:

په جنګ کې خو چړې، تورې، ټوپکې سرې وژني
له جنګه په شاتبښته کې پېغور دی خلک وژني

په خپله جنګځپلې ټولنه کې د سولې او سوکالۍ خوبونو ته د تعبیر لټون:

دا تور ټوپک که مات او له بدرنګ ښکاري که خلاص شو
نو ترېږ، ترېږ زرکې به چینې ته خپله راشي
د سادګۍ او خوږلنې یو خوندور اغږون:
هسې نه ګهیځه شپه درباندې راشي
د یارانو محفلونه دې خوارږه دي
د کبر پر زوال اخې کول:
مونږه خواران خویې له ژونده خلاص کړو
ښه شوه چې دا هم له بلې ولوېده
د وتلي شاعر رحمت شاه سایل په څېر په ټپه یزه
تومنه د خپل هنر پې تومنه کول:
په دمه دمه شبنم اوبه چې ورانه چرته نه شي
لیکلې مې په زړه باندې جانانه ستا نامه ده
یالکه:
فکر وړی یم چې کوم یو پکې خوښ کړم
مرګ ببلتون راته راغلي نن جوړه دي
ستر حمزه بابا پښتني دودونو او اولسي آرونو ته په
خپلې شاعرۍ کې جوته ونډه ورکړې، وايي:
اخر به تیږه کړې زما او د رقیب ماته

ته ورسره چې کله کله جنګوې سترګې
خو ګهيځ بيا د همدې ماتې شوې تيرې (سرغړاوي)
جوت او مثبت انځور داسې کاږي:
پښتانه تيره کېږدي جوړه وکړي
ما سره هېڅ نه کوي لار بانه
ما د ګران ګهيځ د شعر له غره (د خپلې لالهاندئ په پلمه کولو) ايله همدا لالونه راوايستلای او وتوږلای شو ، تاسې ښاغليو ته د نورو غميو د را ايستنې، توږنې او ځلونې بلنه درکوم.
د ګهيځ د هنر د غوړېدا په هيله
محمد اصف صميم
جلال کوټ
۱۵/۵/۱۳۸۲

د بنګړو باریې په
بانه بانه ماتېږي...

لکه د سپین غره له تړو نه په منډو منډو راروان ځړوبی چې د لمنو ګلان ښکلوي، لکه د وېروونکې سارا د شپېلۍ اواز چې زړونه درزوي او ماران نڅوي، لکه د ختن د مشکو کاروان چې د وربښمو د تنګي پر لاره یې ورمې غولۍ غولۍ کېږي او د عطرو ډکه څپه یې د ((الفت)) تر ګلکڅه هم را اوړي او لکه د تور غر له هسکو څوکو د بهسودو پر سیند را الوتې بلبله، چې هره سند ریزه زمزمه یې همداسې په ازانګو وي، چې ((روح د ملنګ جان دی تاته په زارو))

پام کوئ، خبردار ! د بنګړو بار دی په بانه بانه ماتېږي، د زړه د وینو رنګ دی او که له اورني احساس نه رغېدلي ګلونه.

دا د ګهیځ شعر دی او دومره ښکلي رنګونه لري، لکه د بوډۍ ټال، دا یوه ډېره نرمه، لطیفه او باریکه شاعري ده او چې همدومره ورته ځان نری نه کړې، نو نه دي پرېږدي، ځکه خو حمید بابا وایي:

نشته کار د هر نا اهل بوالهوس

چې قدم ږدي د دې ناوې پر جوس

زړه که د عرفان له هنداري وکتل شي، نو له ځمکو او اسمانونو نه هم ډېر پراخه دی، د ګهيځ شاعر زړه دننه دننه اتش فشانونه هم کړي، لمبې يې نه ښکاري، خو تاو يې د ده د زړه په بڅرو (شعر) کې په غرغنډو دی.

د زړو جوړ خدايان به ډېر پيدا شي

خو زما خته خپل خالق پېژني

د ګهيځ شاعري دومره سپېڅلې ده، چې پکې د تصنع او تکلف هېڅ ډول څرک نه تر سترګو کېږي. بس دا هغه ډيوه ده چې په خپلو وينو بله شوې ده.

زموږ دا اوسنی روان شعري بهير چې پکې د شعر ټول ارزښتونه تر پښو لاندې شوي او د رسنيو د يوه خبر سره يې هېڅ توپير نه ليدل کېږي، بربنډې خبرې دي او د هنر رنګ و ترنګ نه لري، نو چې خبره د تبليغ او شعار هم نه ده، زموږ شاعر د کوم يرغلګلر ځواک پر ضد د کومو تودو مورچلونو جرس نه دی، نو بيا د کوم جواز له مخې هنر نفې کوي، ختيځ خو څه لوېديځ نه دی چې شاعر او هنرمند پکې په تبعيد کې اوسي، ځکه اقتصادي ټولنې خو انسان ته له مشين پرته پر بل کوم امتياز له سره قايلې نه دي.

د سپوږمۍ شپه

زموږ د غه مقلدو شاعرانو ته به د پښتونخوا د یوه فاضل سید طاهر بخاري په حواله ووایم، چې دغې د ځمکې د مخ جنت ((لویدیځ)) ته چې ترڅو د ختیځ د عارفو شاعرانو اثار نه و ورسېدلي، بلکل يې شاعري نه لرله او که منظومې وې هغه د یونان او روم د دیوتاګانو کیسې او اساطیر و، که شک لرئ، نو د شاعرانو او فیلسوفانو افکار يې وګورئ، چې د سنایي (رح)، عطار (رح)، مولانا رومي (رح) او نورو اغېزې يې سره ګډې کړي او دا ځکه علامه اقبال (رح) مجزوب پیرنګی (نیچه) یادوي چې لږ خطا شو او که اوس وی نو ما به ورته ((مقام کبریایي)) ښودلی وی.
یوه له وخته تېره شوې خبره به هم وکړم، چې کور، ډوډۍ، کالي...د ابن ماجه شریف حدیث دی، اقبال له همدې کبله مارکس ښیي چې: ((قلب او مومن دماغش کافر است))
د لویدیځ رنسانس د اسلامي علومو مرهون منت دی او بیا افغان ولس چې د کولتور بوده او تنه يې له دغه روح نه جوړه ده، څنګه کېدای شي، چې خپل تاریخي مقدسات شاته پرېږدي، اروا ښاد استاذ علامه رشاد (رح) په ویل چې شعر د پردي تاړاک پر وخت حماسي و

ببرتـه بـه د هنـر کمـال ومـومي، پـه دې مانـا چې علامـه استاذ حماسيت هم يوه اړتيا ګڼله.
له ښه بخته پياوړی ويناوال ګهيځ داسې شاعري کوي، چې د چا د پېښو څرک پکې نه لګي، تخليق همدې تـه وايي چې يوه ساده تجربه زړه راښکونکې کړي:

چې پره کې راغلې اوس به انکار نه کړې
سپينه خوله به په چلم راسره ړدې

کټ مټ پښـتني چاپېريـال انځوروي، هرڅـه يـې زمـوږ خپل دي، رنګ، خوند، سندريز تـال او کـه د ((انکـار)) د وييي ريړه وي، نـو د عربي او دري لغـاتو خـو د زرګونـو کلونو له انډيوالۍ وروسته اوس د تابعيت حق موندلی دی.
لکه چې ړومبی مې وويـل د شعر نړۍ ښېلـه او د ادا طـرز يـې هم يو ډول نوښت دی، ګهيځ لـه هرڅـه زيـات د غـزل شاعر دی او غزل زيات رياضت غواړي، زه به په يوه بيت کې د شاعر کمال دروښيم چې څنګـه يـوه انقلابـي خبـره دومـره نرمـوي چې ځواک يـې پـر خپـل ځـای، خـو ظـالم مخاطب به پرې هېڅ را و نه پاربېږي:

چې په زړونو کې په زور اوسېده غواړي

حيات الله ګهيځ د سپوږمۍ شپه

که او رنګ که سکندر شي ماتې وخوري
منئ که نه، د ګهيځ په دې شعر کې د پښتو له دې متل نه چې ((په زور کلي نه کېږي)) هم ډېر زور دی، ځکه دا کلی د ختېو او د ګهيځ هغه د زړونو دی.
فن يا هنر د حسن مجسم کولو ته وايي، په دې مانا چې مجسمه ښکلا هنر دی، دغه ښکلا مصور يا انځورګر په رنګونو، سندرغاړی يې په ساز و اواز او شاعر يې په الفاظو تخليق کوي، راځئ وګورو چې ګهيځ د شعر ټکيو ته څومره ښکلا ورکولای شي او دغه رنګ اميزي څومره طبعي ښکاري:

سره لوپټه، سره اننګي او تکې سرې شونډې
بس ګرځوه يې ! دا لمبې درسره ښې ښکاري
سپرليه ! شين څادر په منډه منډه مه ټولوه
زمونږه غرونه او درې درسره ښې ښکاري

د ګهيځ د شعر په هنداره کې د ننګونو چاپېريال او دده د عواطفو اباسين په انعکاس او څپو دی، که څه هم ما به يوازې په ستاينه بسنه کړې وي او د شعر نيمګړتيا مې يې په ښبه نه کړای شوه، دا دوه لامله لري، يو دا چې ګهيځ د ځوان کول د روان شعري بهير د سر تاج دی او بله دا چې معايب پر ښودل او محاسن را ايستل د شعر په مذهب ګناه کبيره نه ده.

د سپوږمۍ شپه

په تلو تلو کې ښاغلي ګهيځ ته د ده په خپله خوله د يوې
بلې نړۍ، وړاندېز چې دلته په ذېر تريخ هم وي، ورياد وم:
ګهيځه ! پام د ميخانې دروازه ببرته نه کړې
دا ځونډې داري شنې تسبې درسره ښې ښکاري
په ولولو
ناګار
پوهنتون مېنه
۱۰/۵/۱۳۸۲

ګهيځ !

کليوال انځورګر او پښتون شاعر:

له تا سې څخه ډېر ښايي لا له وختـه د ګهـيځ سره بلد وي او يا مو هم اوس اوس ورسره بلد تيا شوې وي، خو زمـا دا څو کاله کېږي چې له ګهيځ سره ملګرتيا ده، د هغه لـه خواصو، خويونو او عادتونو سره ښه سم اشنا شوی يم.

ګهـيځ تـه څښـتن تعلی لـوړ، نېـک او ښـه اخـلاق، د ښـه شعر ليکلو ځواکمنتيا او له مينـې خلـوص نـه ډک زړه دا ټول ور په برخه کړي او بله ښه ځانګړنـه يـې دا ده چې چا پوښتلی نه وي تر هغې د چا په کار کې کار نه لري.

ګهيځ سره له ذکاوته بيا هم خپلې خبرې د نورو خلکو پـر وړانـدې خـامې ګڼي او خپلـه عـاجزي او تـواضـع ښـکاره کوي، دی وايي:

يوه نيمه پکې شي د کانې کرښه

که نه دومره مې خبرې پخې نه دي

ګهـيځ کـه څو خپلـې خبرې خـامې، ځان تـر نـورو کـم او بېوسه ګڼي، مګر بيا يې هم قلم د خپل ولـس د نـاخوالو،

کړاوونو، دردونو او ویرجنو پېښو د انځورولو څخه لرې پاتې شوی نه دی:

لړ وروسته له یو څو شېبو بمباره خړې خاورې
لوګیو سره پورته شوې له ښاره خړې خاورې
پر تا در وربدلي چې یې باد درنه یو نه سي
زمونږه د دې رنګ کلي چیناره خړې خاورې
سیلۍ! هره شېبه مې یادوي څوک ورته ګوري
ځولۍ، ځولۍ مې مه وړه له مزاره خړې خاورې

یاداچې:

زه چې ماشوم وم هدیره مې په جنډو پېژنده
د ګودر غاړه مې په شنو سرو لوپټو پېژنده
چاودلې شونډې او زړې خیرې جامې په غاړه
هره افغانه مې په دغه علامو پېژنده

همدا ډول ګهیځ بیا په خپله شاعرۍ کې هغو کسانو ته چې د خپلو ګناهونو، خطاوو او ریاکاریو څخه لاسونه نه اخلي او لا هم د دې ولس وینې پلوري او د دوی په شتمنیو د خدای کور ته د ورتګ اراده کوي داسې پېغام رسوي:

په تش ورتلو په دې نوم وشي خو ثواب دې نه شي

که داسې وي نو بیا خو لات هم په کعبه کې زوړ شو
رښتیا هم چې پښتون پښتون وي یو یې قول او یوه یې
ژبه وي چې که د دار تر رسۍ هم ورسي، نو خپل اقرار او
لوظ نه ماتوي، غنی خان هم د پښتو او پښتونولۍ دغه ستر
دود ته کوم چې د دوو لوریو تر منځ له روغې جوړې پس
هم خپله پښتو ضد ودروي، اشاره کوي او وايي:

پښتانه تېره کېږدي جوړه وکړي
ماسره هېڅ نه کوي لار بانه

همدارنګه بل ځای بیا د پښتنو په ویر ژړېږي او د خپل
ځان په چار چاپېره د پښتو ژبې د خواخوږو نشتوالی
مخسوسوي او په ډېر معصومانه انداز سره وايي:

په خپل ماحول او مالت کې مړه ده
هېڅوک خواخوږي د پښتو نشته دی

له دې سره سره چې غنی خان یو بااحساسه او د خپل ولس د
ناخوالو او کړاوونو ژباړن شاعر دی، د خپل کلیوالي
ژوند انځورګر هم دی چې تصویرونه یې په ذهن کې
اخیستي او د هغې انځورګري یې په خپله شاعرۍ کې له
یاده ویستې نه ده، لکه په لاندې بیتونو کې چې وايي:

تشه راغلې له چینې منګی دې مات که

اوس به څه کوې بانې منګی دې مات که
په دوه ګوتو دې نیولی و له کبره
په نازونو باندې تلې منګی دې مات که
تر پایه...
نه هغه مست مازیګر و ، نه ښایسته رنې اوبه
چې به هر ځای بهېدې وله، وله رنې اوبه
نه چینار لاندې منګي و ، نه مې شور د بنګړو واورېد
نه اوس هغه شین ګودر و ، نه هغه رنې اوبه
ترپایه...
یا داچې:
ستړی شو ستړی یې نظر څوک په کنډو ولاړه
لارې څارې د مسافر څوک په کنډو ولاړه
پېژندل کېږي نه د مخ رڼا یې سترګې نیسي
لکه رڼه وړانګه د لمر څوک په کنډو ولاړه
دې پېغلتوب، دې لېونتوب واړه له کاره ویستي
څوک خوشې خوشې په ګودر څوک په کنډو ولاړه
په اخره کې به همدومره پرې زیاته کړم چې د ګران ورو
کهیځ پېغامیزه شاعري د پښتو ادب د لاغږېدا په لار

کې یو بل نوی ګام دی، خدای پاک دې یې نیک او مبارک کړي

د ده د لا زیاتو بریالیتوبونو په هیله

انجینر سرحدي ځواک

روښان مېنه_ جلال کوټ

۱۳۸۶ د لیندۍ پنځمه

خدایه!

خدایه ! ته مې دا شیندلی زړه راټول کړې
دا په غرو رغو لوېدلی زړه راټول کړې

په منځ نیم دې وي خو ډېر دې لړې نه وي
د غنم په خیر چاودلی زړه راټول کړې
هسې نه خدایه ! همداسې پسې ورک شي
دا په ورکو لارو تللی زړه راټول کړې

چې دې بایللو ده کهیځه ! اوس پردی شو
اوس به څه بېرته بایللی زړه راټول کړې

شعور

چې د ښایست او ګل خالق پېژني
هغه یو ځان او بل خالق پېژني

د زړو جوړ خدایان به ډېر پیدا شي
خو زما خته خپل خالق پېژني

ګهیځه اوس چې هم په زړونو کې ده
څوک د هغې غزل خالق پېژني؟

لمره !

بس یو خوب دی چې نظر په ژوندانه شي
د دې خلکو څنګ باور په ژوندانه شي

څوک چې لمره ! ستا د ستورو لاره نیسي
هغه واړه بختور په ژوندانه شي

غزل

بیا به ژوند ، ژوند وی چې د اوس هومره ناکام نه وی
هر یو سړی ازاد وی، یو سړی غلام نه وی
دا کمزوري خو په والله سړی له پښو پرېباسي
یا خو چې مونږه نه وی، یا داسې نظام نه وی
د ازادۍ په اخیستو به خلک نه پوهېده
که یې په منځ کې دا مغرور، مغروره قام نه وی
اوس به وی لاس په لاس روان د ژوند په لویه لاره
که دې په زړه بلې لمبې د انتقام نه وی
بیا په یو ځای دواړه له بره شو پیکه شو سره
یا چې سپوږمۍ نه وی او یا سکنې مابنام نه وی

د ننه زړه ته به ګهیځه د چا څه فکر و؟
که چرته ببلګه یې سوری، سوری بادام نه وی

د سپوږمۍ شپه

یو غږ
یو نوم

که ولاړ یمه نو کېنم
که روان یم را ایسار شم
خوا ږه توري دي چې غبرګ شي
بس یو غږ دی چې یې وا ورم
دا سې غږ...
چې قدم اخلمه تیندک شي
وروسته، وروسته پسې ګورم
مخکې پل راځنې ورک شي
په دې نوم کې څه لویي ده؟

چې دا غرونه ورته سپک شي
دا سې غر...
چې تر مودو يې ازانګې وي
دا سې غر...
چې به تر ډېره پسې ګورې
چې ماشوم په بې صبرۍ ووايي:
(مورې.. !)

غزل

اوس دې پل د میخانې په مخ کې نشته
خو اثر دې د توبې په مخ کې نشته

د حبش مخ کې به ځل د رڼا وي خو
د روانې زمانې په مخ کې نشته
لاروېه ! اوس چې پل ږدې ابادي ده
ځه، ځه اوس دې ویرانې په مخ کې نشته
اوس راټول شوې د وړې مینې کیسه شوې
اوس دې ډېرې افسانې په مخ کې نشته
زولنو کې دې جوړ لږې ورځې کېږي؟
د څپېړو دې خاپې په مخ کې نشته

انقلاب يې د چرګۍ مين راټول کړل
اوس يې څوک د جنازې په مخ کې نشته

چې پښې ورپسې واخلي ورسره شي
د ګهيځ خو قافلې په مخ کې نشته

غزل

غرمې او ماښامونه په مزل کې خو راځي
دا ځای، ځای تیندکونه په مزل کې خو راځي

دا لاړ ده یا به اوړو یا به لوېږو ترېنه ښکته
دا غرونه ګړنګونه په مزل کې خو راځي
راپاڅه لارویه ! چې د پښو تڼاکې وچوي
یو ورځ به منزلونه په مزل کې خو راځي
بیا څه وکړم که ستا نیولی پل یې رانه ورک کړ؟
بادونه بارانونه په مزل کې خو راځي

راځه ! مړه ګهیځه په تا هر وخت مازیګر وي
د پښو په سر خوبونه په مزل کې خو راځي

غزل

ماازیګر دی، لمر روان دی په غرو اوړي
شپې ته ګوري پرېشان دی په غرو اوړي
دا چاپېره چې ترې خړ ګردونه ښکاري
دا لښکر د ایمل خان دی په غرو اوړي
یو لمر نه دی چې ترې اوړي پنا کېږي
د کرۍ ورځې ارمان دی په غرو اوړي
زماني خو څه زنځیر مات کړی نه دی
لېونی د وخت انسان دی په غرو اوړي
دګهیځ لکه چې ښه کمی راغلی
توري وربځې دي باران دی په غرو اوړي

د سپوږمۍ شپه

غزل

د یوه مزدور په لیدو

څه جنګونه څه به نور دښمني وخوري
پښتانه به اخر هم تربګني وخوري

نور به څه یې؟ نور دې څه وګڼم یاره؟
لکه ګل چې بیابان یې ځواني وخوري
د زانګو په زنګېدو یې میندې ستړې
چې رالوی شي تورې خاورې زلمي وخوري
دا د غرونو غرڅني غرونو ته پرېږدئ
زنځیرونه خو به دا لېوني وخوري
دا ځای یاد لره، په وږي نس به مړ شې
ای مزدوره! تا به دغه خاني وخوري
شپې په تولو سبا کېږي خو ګهیځه!
کله، کله مې د ژوند دوه مخي وخوري

سپین قبر

له کومو سترګو نه چې شرم او حیا تللې
هغو مخونو نه هم نور تللی رڼا تللې

هغه اوس لرې ده، هغه د پوال نه پورې نه ده
هغه له دې ځایه د اوو غرونو تر شا تللې
هغې به د پروېل خو ما به پرې باور نه کاوه
کلی تالا والا دی کده یې رښتیا تللې
د دې سپین قبر او خاموشې جینۍ څه رشته ده؟
دا چې راغلې ده نو بېرته په ژړا تللې.

حیات الله کهیځ د سپوږمۍ شپه

غزل

ځینې ورک شي چې څو شپې ورباندې واوري
ځینې وي که زمانې ورباندې واوري
په دې لارو کې د پلونو عمر کم وي
چې ترې ځي خاورې ایرې ورباندې واوري
زمونږ چم کې د ځوانیو پسې ورکه
ته یې واخلې چې روژې ورباندې واوري
مونږه څو خو دومره لاره درنه غواړو
چې زمونږه قافلې ورباندې واوري

که جانان لاره بدله کړه ګهیځه !
ښه شوه پړه به د جرګې ورباندې واوري

ملنګ او لېونی

لېونی زمونږ د ښار دی که ملنګ زمونږ د ښار
دا دواړه دوه مخونه دي د جنګ زمونږ د ښار

دا دومره ژړ تري بيا زمونږ د وينو سرخي څه شوه؟
چې زيړ لکه خزان ښکارېږي رنګ زمونږ د ښار
چاپېره تري د غرونو په لمنو کې ودان دي
دا خړ کليوال تل ولاړ په ننګ زمونږ د ښار

کهيځه ! که سپين پوستي يې (د لمر د کورنۍ دي)
دا تور زلمي دانه دانه لونګ زمونږ د ښار

غزل

غـــوږ تـــه مـــې لاس کـــه، توبـــه لـــه جنګـــه
کـــوز مـــې ټوپـــک کـــه، لـــه خپلـــه څنګـــه

یـــا بـــه پکـــار شـــي، ګـــرد بـــه تـــرې پـــوکړم
یابـــه شـــي خـــاورې، د ځـــان لـــه زنګـــه
تـــه کـــه مـــې داســـې، پـــه کـــاڼو ولـــې؟
بیـــا بـــه درنـــه شـــم، تېـــر لـــه قلنګـــه
خپـــل ویـــده زړه تـــه، کلـــه ناکلـــه
اخلـــم ملګـــرو، مســـتي لـــه بنګـــه

د سپوږمی شپه

تمامــــه شـــپه مـــې، ســـترګې ورنغلـــې
ســـتا دمیراتـــو، بنګـــړو لـــه شـــرنګه

ګهیځـــه! ټـــولې، کوڅـــو کـــې ګرځـــي
ځوانـــه ملنګـــه، بـــوډۍ ملنګـــه

زمانې

د سپینې تورې ځل دې کړې رایادې زمانې
په یاد د چا اتل دې کړې رایادې زمانې

روان یې لارویه ! تا څادر په سر نیولی
په ړنګ و بنګ مزل دې کړې رایادې زمانې
های ! دا دې د ښایست پرې څه لنډی بازار جوړ کړی
خواره واره وربل دې کړې رایادې زمانې

زاړه روایتونه یې پلو کې غوټه کړې
ګهیځه ! په غزل دې کړې رایادې زمانې

غزل

تا ته پرې لږ بر چې درکتی نه شم
څه به کړم نظر چې درکتی نه شم
ستا د جادوګرو پېریانو سترګو
څومره دی اثر؟ چې درکتی نه شم
سپینه شې، سپوږمۍ شې چې درګورمه
مه شې لکه لمر چې درکتی نه شم
تا به ورته سره جوړه ساتلې وي
را مه شه اختر چې درکتی نه شم
دنګه شې شمشاد غوندې، پامیر غوندې
نه لکه خیبر چې درکتی نه شم
څه یې کړم ګهیځه یاره! څه یې کړم؟
هغه مازیګر چې درکتی نه شم

د سپوږمۍ شپه

غزل

چې لمر پرېوځي راځي له رنګه تور دی خلک وژني
زمونږ نیمایې عمر سرې خور دی خلک وژني

آمر شو خو له مرګه یې تر مرګه لاس وانه خیست
لا پاتې یې په کلي انځور دی خلک وژني
په جنګ کې خو چړې، تورې، ټوپکې سرې وژني
له جنګه په شا تېښته کې پېغور دی خلک وژني
بیا کوم مئن په نیمه شپه په غېږه کې نیولی
ته غوږ شه ! څه د سوي رباب شور دی خلک
وژني

سپوږمۍ لا راختلې نه ده بېرته په لوېدو ده
د تورې تورې شپې څادر راخور دی خلک وژني

غزل

څیرې او شلېدلې تنهۍ سوي چې بې اوره دي
دا تنکي تنکي ماښومان خامخا بې موره دي
څنګ به وایه ! وخاندو مونږ، څنګه به یې هېرې کړو؟
دلته خو دوه درې جنازې وتې له هر کوره دي
زمونږ سرې سرې کوڅې وېره راولي زړه ته
ستاسې د مالت کوڅې تل ډکې له شوره دي
لاړه پسې دښتې ته خو خدا یږده که یې ومومي
دوه واړه واړه لاسونه پاتې یې له وروره دي
غمه او سه زړه کې مې، نورو زړو ته مه ورځه
نور خلک کمزوري دي کله ستا له زوره دي

درد سره عادت شوم ګرانه مه راځه نور مه راځه
اوس مې د زړګي داغونه وتي له ټکوره دي

غزل

که دي ښکلي که بد رنګ، ستا د مخ په آینه کې
اړوي په بله رنګ، ستا د مخ په آینه کې
چې یې ګوري یوه دنګه ښا پیرۍ ورته ولاړه
وي یې دوه سترګې په جنګ، ستا د مخ په آینه کې
غوړولې یې (پرهره !) هر نظر د سوال ځولۍ ده
دا در ګوري چې په ځنګ، ستا د مخ په آینه کې
د ډېرو زمانو یاد یې په ذهن کې ساتلی
توري نه دي کړي زنګ، ستا د مخ په آینه کې
باور وکړه هر ښکلی پکې دومره ښکلی ښکاري
لکه بنګ او یا لونګ، ستا د مخ په آینه کې

پورته غزل د قاري صاحب پرهر شعري ټولګې ته لیکل شوې چې (ستا د مخ په آینه کې نومېږي)

حیات الله کهیځ   د سپوږمۍ شپه

سیلۍ

لږ وروسته له یو څو شېبو بمباره خړې خاورې
لوګیو سره پورته شوې له ښاره خړې خاورې

پر تا در ورېدلي چې یې باد درنه یونه سي
زمونږ ددې ړنګ کلي چیناره خړې خاورې
له مانه پکې ستا هغه د لاس نښه لوېدلي
راځه را سره ولټوه یاره خړې خاورې
که غم کله راپرېښوه یوه ورکه خوشالي ده
څنډمه ورته مخکې له ستاره خړې خاورې

سیلۍ ! هره شېبه مې یادوي څوک ورته ګوري
ځولۍ، ځولۍ مې مه وړه له مزاره خړې خاورې

د یو مازیګر په یاد

نه هغه مست مازیګر و ، نه ښا پسته رڼې اوبه
چې به هر ځای بهېدې، وله وله رڼې اوبه

نه چینار لاندې منګي وو ، نه مې شور د بنګړو واورېد
نه اوس هغه شین ګودر و ، نه هغه رڼې اوبه
ستا ثواب تر هغو زیات دی چې یې ډېر سرونه غوڅ کړل
په سرو وینو کې پرتو زلمو ته وړه رڼې اوبه

تا ځپو ته کتل یاره ! ما اوبو کې ستا پېکي ته
څه نرۍ نرۍ ورېمه وه او چینه رڼې اوبه

حیات الله کهیځ د سپوږمۍ شپه

ورکې لارې

یو ځل درځمه راته لار وښیه
ستا سو تر چمه راته لار وښیه

نور مې په ورکو لارو مه ګرځوه
بس یوه سمه راته لار وښیه
په تروږمیو کې سپوږمۍ ولاړیم
دا ستا په تمه راته لار وښیه
ځان رسوم منزل ته سترۍ
نه کوم دمه راته لار وښیه
د سر ویښته مې زیاتي مه سپینوه
د جانان غمه راته لار وښیه

غزل

ما ورته یاده کړه هغې راته ښه هم ونه کړه
یو شېبه غلې وه خو وروستو یې نه هم ونه کړه

زمونږ به خدای څه پورې ابستي و چې ورک یې نه کړو
دې بندګانو خو یې لږه ایله هم ونه کړه
دا څنګه وسو او دا څنګه په ایرو بدل شو؟
دې خو لوګی ونه کړ، دې خو لمبه هم ونه کړه
ددې مالت د هر یو کور د پوال راونړېده
خو او سېدونکو یې په هېڅ دعوه هم ونه کړه

ګهیځ یې ستا په مینه ستا په یارۍ وشړلو
تا یې له کلي نه د تلو تماشه هم ونه کړه

غزل

ستړی شو ستړی یې نظر، څوک په کنډو ولاړه
لا ري ځاري د مسافر، څوک په کنډو ولاړه

پېژندل کېږي نه د مخ رڼا یې سترګې نیسي
لکه رڼه وړانګه د لمر، څوک په کنډو ولاړه
یار یې د توري شپې په غرېږ بېګاه له کوره وتی
د اند ښښنو پنډ یې په سر، څوک په کنډو ولاړه
دي پېغلتوب، دي لېونتوب واړه له کاره ویستي
څوک خوشې خوشې په ګودر، څوک په کنډو ولاړه

ګهيځـــه ! دا د درزېـــدلو، دېوالونـــو بلـــې
چې ورته ګورې پرې اكثر، څوك په كنډو ولاړه

غزل

وخت همغه دی خو خلک هاغه نه دي
بهر ښه دي خو دننه خدا پېژده څه دي؟

د کڅۍ فصل دی خړې پرې را اوړي
دا قومونه ګوره مړه دي که ویده دي؟
((ورته وګوره ! په دې که دا رغېږي
ستا پرې څه ځي ستا خو یو نظر کاته دي))
په دې سوي سوي زړه کې ستا یادونه
په باران باندې د للمې غنم شنه دي
فکر وړی یم چې کوم یو پکې خوښ کړم
مرګ بېلتون راته راغلي نن جوړه دي

سرې منګولې د لالپورې په نکرېزو
نرۍ شونډې د سپین غره په دنداسه دي
خوښه ستا ده سیلۍ وړې یې که پرېږدې یې
څو لار ورکي را روان په دغه پله دي
((ما ویل ژوند څه دی؟)) هغه دېوال ته مخ که
د مېږي غونډې خاته دي پرېواته دي

هسې نه ګهیځه ! شپه دربانډې راشي
د یارانو مجلسونه دې خواره دي

د سپوږمۍ شپه

غزل

لو ېږې به ضرور په کومه لار سپوږمۍ روانه یې؟
ګورمه دې زه چې د اسمان په جۍ روانه یې
ته خو به له کبره تل د ګوتو په سرونو تلې
وایه! چې دا نن څنګه ځولۍ ځولۍ روانه یې؟
لږه پښه نیولې نه شوې ټول ګلان دې وزمولل
منډه باندې راغلې لکه شرک ږلۍ روانه یې
سمه لکه شپه او ورځ یوه بلې پسې راځې
وړاندې وروسته نه شولې پېږۍ پېړې روانه یې
داسې ورځ به هم راشي چې دا لارې به بېلې شي
ځانله ځانځانۍ که به ګونګۍ ګونګۍ روانه یې

تش د پښو ګرد دې د ګهیځ په شونډو ولوېده
ته ترېنه پنا شولې غونډۍ غونډۍ روانه یې

حیات الله کهیځ د سپوږمۍ شپه

پل

اروابناد صاحب شاه صابر ته !

قافلې نه مو یو بل لاروی ستون شو
څه پیاوړی د غزل لاروی ستون شو

نور یې پرېښوده مزل لاروی ستون شو
رانږدې چې شو منزل لاروی ستون شو
د غزل پسې وړې وړې سلګۍ شوې
هر یو توري یې ژړل لاروی ستون شو
درته نه مې ویل سیلۍ ! چې پسې مه ځه
تربنه ورک دې کړلو پل لاروی ستون شو

ثه باور دی په دې لارو په دې دښتو
له هر چا نه په کې خپل لاروی ستون شو
په شپبه یې د کلونو لاره پرې کړه
لکه باد ما ورکتل لاروی ستون شو

(قامتونه قیامتونه) یې راپرېښوه
په (خوبونو)کې په ځغل لاروی ستون شو

(قامتونه قیامتونه او خوبونه د اروانباد دوه شعري ټولګې دي)

د تندي کربښې

هره شپه په همدغې ارزو ویده شم
د فکرونو په تېرو اغزو ویده شم
نوې نوې اندېښنې مې زړه ته راشي
خو خدای یاد کړم په توبو توبو ویده شم

وایم که داسې څوک بزرګ په خوب کې راشي
چې د دې نه وي د بلې زمانې وي
چې مې کربښې د تندي وشي لوستلای
چې د راز سړی وي پوه په یارانې وي

چې لږ وګوري دې مات تندي کې څه دي
او روانې چې دي کومې حادثې دي
چې په کرښو هم همدا تیارې خورې دي
که نه بل خوا نه راغلې دا تیارې دي

نو !

که د وخت او د تندي خبر یوه وي
بیا به سمه د پښتو هغه ټپه وي
چې به چا ملالې پېغلې وي ویلې
پکې نغښتې به د چا د ژوند کیسه وي

دا به چا ګرېوان څیرلی په ښېرو وي
دا ټپه به یې ویلې په سلګو وي
نصیبه وسوځې ایره شې
تندیه مات شې په تایې څه لیکلي دینه

حیات الله کهیځ د سپوږمۍ شپه

د ژوند په لټه

په بله اوړي که په امان يې نه کړو
وطن په څه شو چې ځان يې نه کړو
د وخت په منډو خواشيني نه يو
خپه په دې چې ارمان يې نه کړو
ستړي شو ستړي، د ژوند په لټه
خواري کوو خو ودان يې نه کړو
دې ورکو لارو په مخ تبا کړو
خو لا خواشيني پښېمان يې نه کړو
په دښتو راشو، په دښتو ورک شو
راشنه په وربځو باران يې نه کړو
مزل مو داسې پښې ګنډه کړي
زماني اوړي روان يې نه کړو
ګهيځه! بيا به يوازې نه ځو
چې قافله او کاروان يې نه کړو

باد

د ناګار صیب د یوه غزل پر پله

(عشق چې نوم د سر د ټیټېدو شو مونږ نه پاتې شو
حسن دې جانانه د کوڅو شو مونږ نه پاتې شو)

وږی چې د خاورو د ایرو شو مونږ نه پاتې شو
باد قاتل زمونږ د قدمو شو مونږ نه پاتې شو
جنګ نه و جهاد و چې هم د ښتو او هم غرو وکړ
بیا چې نوم د شخړو او جګړو شو مونږ نه پاتې
شـــــــــــــــــــو
غږ به نه و یار به لکه ګل تر خوا راوټو کېد
اوس چې د لمنې رانیوو شو مونږ نه پاتې شو

دا پړونــی، دا ســالو درونــد و د شــملې هــومره
خور چې د ګودر په چینارو شـو مـونږ نـه پـاتې شـو
مــونږه لاروو مــزل د لمــر پـــه تنــابو کــړی
لمر چې په سلګو شو په لوېدو شو مـونږ نـه پـاتې شـو

دې خـو بـه د تـورې شـپې سـینه کـې لارې وکړلـې
نن ګهیځ کمزوری په تیارو شو مـونږ نـه پـاتې شـو

سپوږمۍ ته ولوېدې...

سپوږمۍ ته ولوېدې او شپه له نیمې ډېره پاتې
تیاره خوره شوه لار له سترګو ورکه
چا لاروي مسافر تیږه تر سر لاندې کړله
ورته په مخ کې بلها لار پرته ده

***

سپوږمۍ ته ولوېدې او شپه له نیمې ډېره پاتې
لوګرو رېبلې کودې کېښودلې
او د غنمو پخه لیکه لا پر ځای ولاړه
سیلۍ شېبه په شېبه زور اخلي

***

د سپوږمۍ شپه

سپوږمۍ ته ولوېدې او شپه له نیمې ډېره پاتې
مور مې جامو کې ستنه وټومبله
ملا آذان به مې ملګري دروازه ټکوي
زما د غاړې جامې هم خیرنې

***

سپوږمۍ ته ولوېدې او شپه له نیمې ډېره پاتې
مانه دې ځان سره د ټول عمر ارام یووړ
بېرته دې سترګو کې زما د یار سلام یووړ...

غزل

دومره دې هم نه دي خونکار بانه
تا عادت کړي دي په ښکار بانه
نن مې پرهر ته دي پکار بانه
يا راته ستنه که يا تار بانه
زما د زړه دزخمو شمار مه کوه (۱)
د دوارو سترګو دې که شمار بانه
پښتانه تيره کېږدي جوړه وکړي
ماسره هيڅ نه کوي لار بانه
ګهيځه ! ته دې په ژړا مړ شې
خو چې لامده نه شي د يار بانه

۱_ د خاطر اپريدي د لاندې بيت تاثر
د زړه زخمونه مې بيا هله شماره
که د دې خپلې خندا شمار دې وکه

غزل

تشه راغلې له چینې منګی دې مات که
اوس به ثه کوې بانې منګی دې مات که

په دوه ګوتو دې نیولی و له کبره
په نازونو باندې تلې منګی دې مات که
ۀ پېرو پېغلو و په غېږ کې ګرځولی
دا د کومې زمانې منګی دې مات که

مات کو دې یې د ګهیځ په قبر کېږده
که دا شین د جګې خولې منګی دې مات که

د سپوږمۍ شپه

غزل

دې نرۍ ته په راتلو باندې پښېمان يم
خو اوس څه وکړمه اوس پکې ودان يم
د منزل لاره مې دې لاروکې نه شته
که نه ناست نه يمه شپه او ورځ روان يم
ته باور وکړه په دې هم خبر نه يم
چې لا څنګه وم ماشوم او څنګه ځوان يم
کله يمه کله ډېره موده نه يم
د خپل چم د مرور سپرلي په شان يم
ماشومان به مې ضرور په کانو ولي
چې روان داسې رېښې رېښې ګرېوان يم
زما زړه لکه پرېوته داسې خور دی
هسې نه يم چې يو سر يمه يو ځان يم
ګهيځ څه لري؟ چې ګټه پکې وکړي
خو خپه يې په دا بې ګټې تاوان يم

د سپوږمۍ شپه

مات سپاهي

څه په لر شي څه په بر شي ماتې وخوري
سره بېل بېل مو لښکر شي ماتې وخورې

د(نصيب) سره په جنګ کې برې نه شته
که څوک څومره زوړور شي ماتې وخوري
چې په زړونو کې په زور او سېده غواړي
که اورنګ که سکندر شي ماتې وخوري
مخامخ د سترګو جنګ کې هره ورځې
رانه يار مې مرور شي ماتې وخوري
يو څوک روغ نه دی د مات سپاهي په څېر دی
اوس چې هر يو کارته ورشي ماتې وخوري
ګهيځ کلک دی خو د غم کاوا که غرو ته
که پخپله لکه غر شي ماتې وخوري

غزل

پـه تهمتونـو رنـګ جـامې درسـره ښـې ښـکاري
لـه کلـي مـه ځـه ! دا کـوڅې درسره ښـې ښـکاري

اوس مې رېښې رېښي ګرېوانه پـورې څله خاندې؟
تـا راتـه ويـل چې زولنـې درسـره ښـې ښـکاري
سره لوپټـه، سره اننګي او تکـې سرې شـونډې
بـس ګرځـوه يـې دا لمبـې درسـره ښـې ښـکاري
سـپرلیه ! شـين څـادر پـه منـډه منـډه مـه ټولـوه
زمــونږه غرونــه او درې درســره ښــې ښــکاري

ګهيځـه ! پـام دمېخـانې دروازه ببرتـه نـه کـړې
دا څونډې داره شنې تسبې درسره ښـې ښـکاري

حيات الله ګهيځ د سپوږمۍ شپه

غزل

غږ مې د زړه د درزېدو نه شته دی
نه شته دی نیت دې د راتلو نه شته دی

د پشکال تبې دې تېرې کړلې
ځکه دې سره د اننګو نه شته دی
نه دې خال اېښی نه دې سترګې تورې
لکه چې وس دې د رنجو نه شته دی
په خپل ماحول او مالت کې مړه ده
هېڅوک خواخوږی د پښتو نه شته دی

چې دې چارګل له پوزې وغورځوي
اوس هغه زور مې د برېتو نه شته دی

غزل

اروابناد طاهر فرهاد ته !

لارې کنړونه دې بې خونده کړل
مړه دې کړو وختونه دې بې خونده کړل

دا دې څه په نیمه لار کې پرېښودو
پاتې مزلونه دې بې خونده کړل
خپل وړوکی (ستوری) دې بې سیوري که
خپل ګلونه ورونه دې بې خونده کړل
زیړ مازیګري دې ټول بې شوره کړل
شنه شنه سحرونه دې بې خونده کړل

پېغلـــې نـــه اوبـــه وړي نـــه تپـــې وايـــي
راشـــه ! ګودرونـــه دې بـــې خونـــده کـــړل
تـــه کـــه يـــې فرهـــاده ! زاره چـــاودی کـــړې
دا مغـــروره غرونـــه دې بـــې خونـــده کـــړل

موســـک نـــه شـــو ګهيځـــه د فرهـــاد غونـــدې
وران دې کـــړل لفظونـــه دې بـــې خونـــده کـــړل

یاد

د اند په تال کې

زه چې ماشوم وم هـدیره مـې پـه جنـډو پېژنـده
د ګـودر غـاړه مـې پـه سـرو شـنو لوپټـو پېژنـده

چې د پېرۍ ښځې به یو ځای کوم ځای راټولې شولې
ما به مې مور پکې پـه اوښکو او سلګو پېژنده
چاودلې شونډې او زړې ځیرې جامې پـه غـاړه
هــره افغانـــه مـــې پـــه دغـــه علامـــو پېژنـــده

چــې بـــه د چـــم د جینکـــو ســره پـــه لار تېرېـــدې
منـې چـې مـا بـه دې شـرنګا د شـنو بنګړو پېژنده

د سپوږمۍ شپه

سپوږمۍ

له تندې وسوه له مستۍ ولوېده
د ګل له څانګې نه غوټۍ ولوېده

مونږه خواران خو يې له ژونده خلاص کړو
ښه شوه چې دا هم له بلۍ ولوېده
د کوم ښکاري له سترګو وو برېده
له ګړنګونو نه هوسۍ ولوېده
تا ويل رڼا ده څوک مې و نه ګوري
اوس خو تياره شوله سپوږمۍ ولوېده

لا يې بڼو کې زړونه ځوړند ښکاري
چا ويل له زوره لېونۍ ولوېده

یوې ملنګې ته !

اوښکو سلګو دې ځورولی یمه
جړو ویښتو دې ځورولی یمه

دا ته د کوم مالت د کوم کلي یې؟
هر ځل لیدو دې ځورولی یمه
دنګه چیناره د ګودر ښاپسته
را پرېوتو دې ځورولی یمه
کاشکې چې پخپله وی نو بد به نه وی
تل په پردو دې ځورولی یمه

د غریبۍ د بېوسۍ اختره !
هر کال راتلو دې ځورولی یمه

غزل

کومې لیلی ته سر په غېږ کې خپل مجنون ایښی دی؟
خو چا په تیږه ایښی چا په خپل زنګون ایښی دی

کلونه وشول نه یې درد ورک شو، نه نورې نښې
داسې ژور داغ دې په زړه راته بېلتون ایښی دی
هر یو مین ورته د ورک نظر په لټه ګوري
دا ستا په سترګو کې د ټول عالم سکون ایښی دی
دا خو منو چې تل پرې نورو اچولې خښتې
دا به منې! چې سر پرې ټول عمر پښتون ایښی دی

چرته سړې دي که تودې راټولې کړې يې دي
بيا يې ګهيځ غريب ته نوم پرې د ژوندون ايښی دی

غزل

د کمین صاحب د یوه غزل په لاره

زه به ډېر ږدم ته به کم راسره ږدې
خو په سر به دغه غم راسره ږدې

د وطن په دې زخمي زړګي به
زه پټۍ او ته ملهم راسره ږدې
د پردیو له لاسونو نه به یې ساتو
یاره ! سر به په دې چم راسره ږدې
چې پره کې راغلې اوس به انکار نه کړې
سپینه خوله به په چلم راسره ږدې
د کمین په خړ مزار باندې جانانه
څو ګلونه به ته هم راسره ږدې

زمونږ غرونه

زمونږ غرونه د تکبیر په نارو دنګ دي
هر بري کې مو همدا مورچې د جنګ دي

(غر) او (تندر) د داړو نومونه دي
دا نومونه د قامونو د غورځنګ دي
عجب غرونه دي خپل کلک په غېږ کې نیسي
خو پردي يې تل لوېدلي له ګړنګ دي
د تکبیر هره ناره پکې پژواک کړي
دا چاپېر غرونه مو ټول ولاړ په ننګ دي
لېوني يې کړمه غرونو ما دروا خلئ
په ما خلک د دې چم او ګاونډ تنګ دي
ته سپین ږیری شوې ګهیځه ستا همزولي
لا تر اوسه د اومه وړکو په منګ دي

غزل

سعید زابلي ته

غمونــه راغلــه ورتــه یــاره چــې تــا کــډه وکــړه
زمــا د زړه لــه رنګــه ښــاره چــې تــا کــډه وکــړه

تــورو تیــارو کــې مــو بیــا یــو بــل سـره ونــه لیـده
زمــوږ لــه چــم ځنــې ســهاره چــې تــا کــډه وکــړه
درده ! په بل زړه کې به داسې ځای ځوک کله درکړي
زمــا د خــوږ زړه لــه پرهــاره چــې تــا کــډه وکــړه
بیا نه راټول شو نه مو شپې په شوګیرو رڼې کړې
بــس لــه دې ښــکلي ننګرهــاره چــې تــا کــډه وکــړه

ګهیځه ! نـه شـته پـرې د تـورو خـاورو غرونـه جوړ
دي
د چــا د دوه ســترګو لپــاره چــې تــا کــډه وکــړه

د سپوږمۍ شپه

یو لاروي ته

غریب له پښو لوېدلی ستړی دی د تلو نه دی
یو څو شېبې به وي خو ډېر د تمېدو نه دی

وخت سره منډو کې کمزوري تل تر پښو لاندې
وي
دا وزرونه غواړي دا مزل د پښو نه دی
ژوند غورځېده دي، پاڅېده دي او اخر مرګ دی
په دغو لارو تګ د ستړو لارووو نه دی
دومره سخت نه دی لکه مونږ چې سخت کړی دی ژوند(۱)
ژوند د هوښیارو کار دی ژوند د لېونو نه دی

چې لېونی شي سړی ځان يې نه وي درد يې نه وي
چې درد و نه لري سړی شمار په ژوندو نه دی

لکه ګل وغوړېږي ببرته پانې پانې توی شي
دا د څو ورځو ژوند دی دا د زمانو نه دی

د ګهيځ خوښ دی خو دا تور سکنی ماښام يې پکې
دا سې جانان دی چې يې هېڅ د هېرېدو نه دی

---

(۱) دغه خبره ما له درانه استاد محمد اصف صميم صاحب نه ډېره اورېدلې.

ځنګل

داسې نه وي چې د چا په زړه وربېږې
د خوښۍ شېبه يې وروسته، وروسته کېږې
ايرې نه دي لا سکروټې دي بلېږي
باده ! لاره ترېنه واړوه سوځېږې
زړه مې لوی ؤ خو اوس لويه هديره ده
ما به وړی وی خو نه پکې ځائېږي
شمې ستا د لمبه ژوند مانا به څه وي؟
څوک ستي کړې، چاته ځان سېزې بلېږې
د هوس جنګ دې د کلي منځته راغی
څنوره ځوانه ! ځې که پاتې کېږې

دا ځنګل دی دا د هرې بلا کور دی
د ګهيځ ((ارمانه ! چرته يې ورکېږې))

د سپوږمۍ شپه

یــاد

چې نوم دې یاد شي نو هغه شېبه ارمان وي یاره
زمونږ محفل باندې خو ستا د یاد باران وي یاره

څــه زورور یـــې د ژونـــد پانـــه اړوې پـــه بلـــه
د ژونـد د پـانـې اړول خـو بـلا ګـران وي یـاره
لـــړې سيلۍ او توپانونــه خــو ونــه لګېــده؟
راځه ! راځه ! پخواني پلونه به دې وران وي یاره
مـونږه بـه ځـو خـو قـافلې بـه جـوړوو او ځـو بـه
دا لېـوني پربـږده چـې ځـان ځانلـه روان وي یـاره

ګهيځــه ! اوس نــو د جرګــو خبــره پــاتې نــده
ګټـه دې سـتا وي او زمـونږه دې تـاوان وي یـاره

حیات الله کهیځ د سپوږمۍ شپه

غـزل

چـې یـې لـه کبـره پـه سـرونو پښـې کېښـودلې
دې بـې غېرتـو همـاغو تـه سـجدې کېښـودلې

هغـه مُغُـل چـې ایمـل خانـه تـا تـرې زړه ویسـتی ؤ
اوس دې لمسـیو ورتـه جګـې شـملې کېښـودلې
مـونږ ډېـرې دښـتې او مېـرې لـه پښـو وایسـتلې
تـا پـه دې لنـډه لاره څـومره دمـې کېښـودلې
بـره پـه غـره کـې د ښـترو ژړا غلـې شـوله
لکـه، چـې نـورې سـوداګرو ارې کېښـودلې

ګهیځـه ! اوس نـو مـرور جانـان تـه څـه ووایـم؟
نـه رښـتیا کېـږي تـا خـو ډېـرې وعـدې کېښـودلې

غرور

په نیمګښه تمبو ولاړې
سترګې دې سرې دې ولې ژاړې؟

شونډې دې وچې زلفې جاړې
په سر ټیکرې دې تراړې، تراړې
کچکول راښکته که له غاړې
لټوې څله پسې شاړې
که په رښتیا ترې ځان رانغاړې؟
دا ورته وایم که ته یې غواړې؟

که خدای مې ته وې رانه لاړې
که خدای مې بل وي، تا نه ښه به مې ساتینه

د سپوږمی شپه

ورانې مېنې

هسې په خوله وايم چې ښه يم
لکه غنم چاودلی زړه يم

زرې، زرې دانه يم
ورکه تنۍ د ګربوانه يم
په ځان پوهېږم نه، چې څه يم
په لار ځنګېږمه ويده يم
خپه د خپل زړه په کاله يم
د بېره په ورانه کنډواله يم

کله به يم، کله به نه يم
زما په ورانو مېنو، مه ګرځه مينه

حيات الله کهيځ د سپوږمۍ شپه

ارمان

چې څومره بد شو هومره ډېر شو
ژوندون مې زهر شو، ګنده پر شو

زړه مې په څولو مو کې ګېر شو
د بېرته تلو نوم تربنه هېر شو
د غم د غرونو لاندې زېر شو
دا هم ګهیځه! ستا په څېر شو

عمر عبس رابانډې تېر شو
لکه ربدی په بیابانو ورژېدمه

غزل

يو دې غم دی، بل دې ياد ناكراري ده
د بېلتون رالوتی باد ناكراري ده

د خوښيو شېبې چاته ياد نه دي
له مودو مو پر هېواد ناكراري ده

ها ! چې نور ترې ناكراره دا كرار ؤ
په هغه اسلام اباد ناكراري ده

څنورو زلمو ! بيا درته په تمه
لوړې څوكې د شمشاد ناكراري ده

د كونړ د غرونو هغه ښكلا نشته
ترېنه تللی دی ((فرهاد)) ناكراري ده

د ګهيځ غزل لوګی ستا له وربله
ستا له لورې ورته داد ناكراري ده

د سپوږمۍ شپه

د ټپي وروستۍ خبرې

اخ !
د ټپونو شمار مې پرېږده
ما کم نصیبه توره ماته راوړه
لینده په لاره کوم شهید نه واخله
سینه کې بند غشي مې اوباسه
او،
جنګ ته لاړ شه.. !

حیات الله کهیځ   د سپوږمۍ شپه

غزل

اوس مې خپګان په لېونو راغی
لاړل باران په لېونو راغی

چې نه د ښار شو، نه د خړو دښتو
دا څه دوران په لېونو راغی؟
د مېخانې وره کې یې شیخ ولیده
ځکه لړزان په لېونو راغی
بیا ترېنه جوړ لوپټه باد وړې ده
بیا یې ګومان په لېونو راغی
د بوړبکیو پر پلونو لاړ چې نه شو
ګوره! توپان په لېونو راغی

ګهیځه! چا ورته ازار کړی دی
څېرې ګرېوان په لېونو راغی

غزل

له سپيره بخته بې کلي بې کاله دي
څوک په خړو دښتو مېشت دي، څوک په غره دي

څه وېدي، وېدې شېبې دي خاموشي ده
دغه نښې د موسم د بدلانه دي
نيمه شپه شوه دا په کوم فکر کې تللي؟
لا تر اوسه ناست دي سر په زنګانه دي
د تاريخ زاړه بابونه چې راسپړې
ښې د بل دي او کيسې د پښتانه دي
د سپوږمۍ په دې زبېښلې تته شپه کې
دا خالونه دې د ستورو نه رانه دي

په نري باد سره هم ريږي ګهيځه
ددې باغ ګلونه هسې په بانه دي

انسان ته!

که ورور دې نه وي، نو تربور به نه ؤ
که تربور نه وي، تربګني به نه وه

که تربګني نه وي، جګړې به نه وي
که جګړې نه وي، دښمني به نه وه
که دښمني نه وي د ځمکې پر مخ
داسې د وينو ارزانې به نه وه

ښکاره خو داسې، نور خداى پوهېږي؟
که دا ټول نه وي زندګي به نه وه

غزل

چې وي ولاړ تېره تېره ستنې بانه ترمنځه
دا نظرونه خو به خود وي دا سې مړه ترمنځه
نه اوس په مړو شمېر يو او نه هم په ژوندیو حساب
هسې کړېږو د مرګي او ژوندانه ترمنځه
راځه ته هغه کلی پرېږده، زه به دغه پرېږدم
د بېلتانه ښامار به پاتې شي ویده ترمنځه
د ورځ او شپې بېلتون ته ګوره، څومره درد ؤ په کې
چې بېلېدې سره نو لمر يې ډوبېده ترمنځه
لکه خزان ونې بربنډې که سپرلی يې پټې
دغه تو پير دی ددې دور او هغه ترمنځه

لاندې ګهیځ فکر کې ډوب بره سپوږمۍ حېرانه
ستوري تمامه شپه اسمان کې ځغلېده ترمنځه

غزل

لکه تور ښامار خوړلي ورته ناست یو
پاړوګان مو رابللي ورته ناست یو

د مرګي خو څه نښته مالومه نده
چې مونږ داسې لاس تړلي ورته ناست یو
ددې ګډو وډو لارو حال به راوړي
اوس به راشي وختي تللي ورته ناست یو
نور یې پل اولاره دواړه رانه ورک دي
یادوو د نیکو څلي ورته ناست یو

چېرې لاړې مسافره یاره ! څه شوې؟
راشه ! مونږه دې تړلي ورته ناست یو

د سپوږمۍ شپه

غـزل

څـه چـې ښـکلا وه هغـه ټولـه الله ګـل تـه ورکـړه
بیـا یـې د ګـل د صـفت ژبـه تـور بلبـل تـه ورکـړه

دا هـــم یـــو راز د جنـــت او د دوزخ ترمنځـــه
چې غم یې یو ته او خوښي یې ټولـه بل تـه ورکـړه
ګـوره پښـتونه د نیکـه پـوزه دې غوڅـه کړلـه
چـې د غیـرت نښـه دې بې پـروا مُغُـل تـه ورکـړه
څوک لېونو تـه نـه ورکئ څـه او نـه غـواړي ترېنـه
لاړې رسـوا شـوې چـې اومـه خولـه دې پاګـل تـه
ورکـــــــــــــــــــړه

لـړه را ووځـه ! چـې لـړه بـې خـوبي خـوره شـي
بیـا لیـوني کـه مـین بیـا یـو څنډ وربـل تـه ورکـړه

تصـور

نـه يـې لونـګ پرېښـوده، نـه يـې کشـمالي پـه لاره
دې لاروي ځـان پسـې وشـيندل اغـزي پـه لاره

دا بـه راګرځـي سـبا، دا بـه لـه لمنـې نيسـي
دا خو (دستور) دی چې ځوک ځي بېرته راځي په لاره
لېونۍ! ولې بې وسي شوه، که مستي دې لاړه؟
اوس دې شرنګېږي نه په لېچو کې بنګړي په لاره
وړې وړې کړې د بېلتون غرونه چې باد يې يوسي
چې اوړو نـه د (نواپـاس) او (څڅـوبي) پـه لاره

چې پـه مـزل ګهيځـه سـتړی شـم لـه پښـو پرېـوځم
سـتا تصـور مـې بيـا لـه ځانـه سـره وړي پـه لاره

حيات الله کهيځ د سپوږمۍ شپه

د مورورځ

لکه د تورې بوړې خړه غونډۍ
نيمه راړنګه نيمه ګرد ، د اسمان
لکه د دنګو ګړنګونو څېړۍ
له خپله زوره پر ملا نيمه ماته
داسې زمونږه د زلميو مېندې
پر ملا ، راماتې شوې راونړېدې...

مـزدوران

مــونږ يــې د ډېــرو ککريــو پــه تــاوان ونيســو
مشــر يــې بــايلي لــه دښــمنه چې ميــدان ونيسو

تــورې لمبې پــرې ګرځېــدلي، ځمکــه سوې سوې
ســوال د ســپرلي وکــړو، کــه مخــه د خزان ونيســو
د تـــورو وريځـــو مخـــه اوړي د انســـان لـــه نيتـــه
پــه ګلــی واوړي چې پــه فــال يــې د بــاران ونيســو

د خــان مــاڼۍ ګهيځــه ونړېــده، عــرض يــې وکــړ
قاضي ډاډ ورکړ چې پــه تور به يــې مزدران ونيسو

د سپوږمۍ شپه

غـزل

دا پـه مـا څـه اثـر کېـده، تـا چـې مـې نـوم اخیسـته
زړه مې بې واره درزېده، تـا چـې مـې نـوم اخیسـته

هغوی به ویل چې دې ملنګ سره دې څه رشته ده؟
خلکو به یو بل کاته، تـا چـې مـې نـوم اخیسـته
مـا خـو لیـده د غمـاز رنـګ لـه مخـه الوتلـو
لکـه د پـاڼې رپېـده، تـا چـې مـې نـوم اخیسـته
ستا په سرو شونډو چې راځي لفظونه وسوځېږي
دا بـه هـم دغسې کېـده، تـا چـې مـې نـوم اخیسـته

د ملنګـانو کرامـت خـو بـه منـې کهیځـه!
غـزل دې څنګه لګېده، تـا چـې مـې نـوم اخیسـته

منـنـه

خدايه ! مننه، چې زمونږ په للمه ځمکه
څو ورځې وشوې چې باران وربږي
کليوال خلک د زړه سوي وړ دي
د کوکنار ګل ښکلا ترې ولوټل شوه
اوس يې غنم د باران ډېر ترږي وو

***

خاونده دا د دې وروستۍ زمانې
د يوه داسې دور ورځې دي چې:
ستا څو سرکشه بندګانو زمونږ
پر سر د کبر بل اسمان جوړ کړی
او هره ورځ ترې پر مونږ
د اور غونډارې اوري...

تور ځنګل

ته اوس له مانه ډېره لرې، لرې لاړه شه ځه !
ما په دې تور ځنګل کې ځانله پرېږده
ته به پوهېږې د نړۍ ځنګل کې اور بل دی
هسې نه تا هم ددې اور د لمبو تاو ووهي
ته، رانه ځه !
په دې ځنګل کې ما یوازې پرېږده
ته، چې له ما سره یې، زه په یو بل اور سوځم
ځکه، چې ته زمونږ له نسله نه یې
مونږ ددې تور ځنګل بچي یو
او... ته !!
د هسکو، هسکو اسمانو فرښته
ځه ! کنه، لاړه شه ته

ځنګل کې اوربل دی
او دا لوی پېغور دی ماته
چې زه او ته ددې ځنګل د ځناورو
په تماشه ولاړ يو
هسې نه، بيا زړه خبره در په ياد نه شي
ځکه،
ځمکه اوس هاغسې ده
تک تور ځنګل دی
او انسان لکه وحشي ځناور
ديو اوبل په وينو ژوند تېروي
ځه کنه، ځه ! د شنه اسمان فرښتې
تانه به بيا ، نافرماني وشي
او بيا به وو ايې چې:
((ما درته نه ويل، چې دوی به ځمکه په وينو تکه سره کړي))

غزل

باد د غیرو د کوڅو راباندې لګي
لکه ښه سپېره، برو راباندې لګي

زمونږ هم د ګرېوانه تنۍ ځنګېږي
رنګ چې ښه د لېونو راباندې لګي
هر سحر چې د خپل ښار کوڅو کې ګرځم
په کې بوی د سپېلنو راباندې لګي
لکه نن مې د ادم حجره کې شپه وي
نری شور دې د بنګړو راباندې لګي

زه ګهیځ به دې شپې توره سینه سپړم
که دې څوکې د کمڅو راباندې لګي

حیات الله ګهیځ د سپوږمۍ شپه

ملنګان

وایـې مـا مینـه کـړې نـوره هـېڅ ګنـاه مـې نشـته
څوک لېونی راته شلېدلی ګرېوان خوب کې راځي

د زړه پرهره درد ونه کړې چې راویښ مې نه کړې
نن مې یاد کړی خامخا به جانان خوب کې راځي

پـه کومـه ورځ چې یـې د ښار کوڅو کـې وګورمـه
په هغه شپه راته بیا ټول ملنګان خوب کې راځي

د سپوږمۍ شپه

جومات او بتخانه

دا به دوزخ ته ځي خو ته به شېخه چيرته وايه !
ته په جومات کې زوړ شوې دا په بت خانه کې زوړ شو

په تش ورتلو به دې نوم وشي خو ثواب دې نه شي
که دا سې وي نو بيا خو لات هم په کعبه کې زوړ شو

دې ستا غمونو يې د سر ويښتو کې سپين پېدا
کــــــــــــــــــــــــــــــړه
جانانه ستا کهيځ خو ستا په يارانه کې زوړ شو

د غرو لمنې

دلته چې ولوېدې نو ولوېدلې
دلته څوک لاس د سړي نه رانيسي
زمونږ د غرونو خو لمنې لوی دي
دوی پکې هسې سپرلي نه رانيسي

نوم

چې يې کاته او لوسته دواړه ګران وي
دا لږ ګردونه پرې پرېوتي ښه دي
چې په مانا يې سړی نه پوهېږي
د نوم مې څو ټکي الوتي ښه دي

څلوريزه

زه پرې خواري کوم خو نه اوړي
دا عادتونه به په څه اوړي؟
د لېوني جينۍ خويونه کوي
سپوږمۍ روانه ده په غره اوړي

سپرلی

څو کې دې ګل ښه دی په دښتو پسرلی ښه دی
يار دې چې دا دی څنګه همدا سې لېوني ښه دی
دا د پخوانو خلکو خبرې مرغلرې دي
څه ښه يې ويلي دي، يو خدای ښه دی يو ځای ښه دی

درې ټکي

ستا له غېږې چې لوېدلی یمه خوار یم
لا روان یم لا د ورک منزل په لار یم
چې دې غېږ کې وم سپېڅلی جنتي وم
چې په ځمکه مې پل ایښی ګناهګار یم
(م) مې مینه (و) وجود او (ر) مې روح دی
ستا د نوم له دغه درېیو ټکو ځار یم

لېونۍ

دې لېونۍ د شهید یار په مزار څه کړلي
ورته په لپو کې اوبه هره غرمه خېژوي

تړاو

چې په وره کاله مې راشي
که ډېر بد وي ښه مې راشي
چې ته نه يې زړه مې نه وي
چې ته راشې زړه مې راشي

مرګ

زمونږ ښېرې او دعاګانې په چا نه لګېږي
په تا چې ولګېدې چا به پرې امين کړی وي
زما په مرګ کې د جانان او رقيب دواړو لاس دی
هغه به دروغ ويلې وي ده به پرې يقين کړی وي

څلوریزه

پرون چې لېونۍ تال خلاصوو غلي يې وويل
تر بل اختره پورې دې چېناره په خدای سپارم
په نيمه لار مې تل لکه ما شوم پرېږدې په چغو
يو ورځ دې هم و نه ويل چې دې ياره په خدای سپارم

څلوریزه

مخ را سره شي د ښمن له جنګه بېرته وتښتي
وو بېرېږي تش د ډول له ډنګه بېرته وتښتي
خير د ديدن راوړي يار سيلۍ غوندې په منډه وي
بس لکه ما شوم چې له ملنګه بېرته وتښتي

د سپوږمۍ شپه

مــزار

د ازمون صيب د يوه غزل پر پله

چې ځې ځان سره وايه استغفار په دغه لاره
تېر شوي ډېر جانانه ګناهګار په دغه لاره
په ښه بد چې پوه شوی یم د توري شپې مزل دی
را و نه خوت پر ما لمر د سهار په دغه لاره
له لرې لاس اوچت که زړه کې ووایه جانانه !
چې دی مې د ګهيځ اشنا مزار په دغه لاره

ملنګ

اوس له زيارته د شپې باد د رباب غږ نه راوړي
کوم زورور غم به وي وړي له ملنګه مستي

حيات الله ګهيځ د سپوږمۍ شپه

ګورګورې

وخت به راشي د سپین غره سیل ته به لاړ شو
صبر وکړه لا ګورګورې پخې نه دي
یوه نیمه پکې شي د کاڼي کربڼه
که نه دومره دې خبرې پخې نه دي

یادګار

لا پرې اوس هم ستا د ګوتو یادګار شته دی
لا لوېدلی نه دی یاره چینار شته دی
وخت ناوخت خو ورته لاس په دعا جګ کړم
دا هم ښه ده چې دې ګرانه مزار شته دی

حیات الله کهیځ د سپوږمۍ شپه

قاتل

په وینو سور و ما ویل بیا یې کوم غریب وژلی
موسکی موسکی شو، ویلې نه ما ترې توبه ایستلې
چې تږی تږی وم ساقي نو وار دې نه راکاوه
اوس راته مه نیسه پیاله ما ترې توبه ایستلې

د جګړې شپه

لکه په غره کې تنکۍ ځانګې د نښترو پاتې
داسې سرونه له تنو شه د لوګرو پاتې
بېګا له ډزو وروسته څه نرۍ ژړا راتلله
وه پورې ډاګ کې څوک ماشوم له مسافرو پاتې

ګیله

زه دومره ستړی یاره نه وم خو تا پرېښودمه
د ژوند په لار درسره ښه وم خو تا پرېښودمه
ګهیځ، ګهیځ نارې دې نه دي کړي دروغ مه وایه
زه درته وېښ تر لمر خاته وم خو تا پرېښودمه

دېره

ټول عمر رانه ورک وي یوې شپې ته خپله راشي
له یاره چې خپه شي زړه سینې ته خپله راشي
ستار منګی راواخلئ یو څو سوې ټپې وکړئ
د کلي مست زلمي به بیا دېرې ته خپله راشي
دا تور ټوپک که مات او له بدرنګ ښکاري که خلاص شو
نو ترېې، ترېې زرکې به چینې ته خپله راشي

لاره

اغزي اغزي ده، بيديا ده لاره
په شاړو ځمکو، مو بيا ده لاره
چې راخطا شي، نو ښار ته راشي
له لېونو نه، خطا ده لاره

پوښتنه

څه وکړمه څنګه ياره ! درشمه؟
روښيه چې نور له ښاره درشمه
مانه خو دې پل بادونو وړی دی
تا پسې په کومه لاره درشمه؟

څلوريزه

زړه دننه دی په زړه دې څه باور دی
چې د غوښې که د تورو کاڼو غر دې
پر سرواورې په لمنو کې ګلونه
تورو غرو باندې د پاک الله نظر دی

څلوريزه

کله سېلابونه، کله نه باور پرې نشته دی
ژوند لکه زمونږ د رود اوبه، باور پرې نشته دی
ښه يې ټوله شپه ګهيځ ښکلي مخ ته وګوره
بيا سپينه سپوږمۍ پر بام خاته، باور پرې نشته دی

حيات الله ګهيځ د سپوږمۍ شپه

څلوريزه

هر يو غر يې د اسمان لمنې نيسي
خو زمري ترينه جنګونو تري تم کړه
چې ناره به يې د غره له سره وکړه
هغه خلک يې په دې غرونو کې کم کړه

وطن

د خوشال که هر قدم په خلکو زباد دی
ايمل خان لا هم په زړونو کې دی ياد دی
د وطن هره دره مې شېرينۍ ده
د وطن په هر يو غره کې مې فرهاد دی

سره غرمه

تا سره به دېنه وروسته ستا په زړه کې څوک اوسي؟
هره خوا چوپتيا ، چوپتيا ځانله غره کې څوک اوسي
يا د چا ملنګ به وي؟ يا څوک لېونى د چا ؟
نور نو په دې سره غرمه د کلي وره کې څوک اوسي

نصيب

داسې وخت داسې شېبې، يوه شېبه وي
چې زه هم يمه او زړه مې راسره وي
په رڼا باندې رانغلې لېونيه
چې راځې راځې، نو تکه توره شپه وي

د سپوږمۍ شپه

فرهاد ته

د غزل چینې دې دومره خواږه راکړه
ګناهګار شو مه زمزم دې رانه هېر که
وخته! ستا د منډو پل مې لاندې نه که
خپل میده، میده قدم دې رانه هېر که

سکروټه

پاس آسمان ته له ختلو لمبو ښه ده
چې یوه سکروټه پاتې شي ایرو کې
د سرو انجونو له ګودره په ثنګ لاړې

کونړیـــه ! زور دې نشـــته پـــه ښځـــو کـــې

ژوند

په دې کوڅه کې مې ړومبی ړومبی قدم ایښی دی
اوس یې د بوال نیسم روان یمه چې ونه لوېږم

❋❋

لویــه دښـــته ده کـــه پښـــې پکـــې وانخلـــي
پـــه دې ســـتړي لاروي خـــو بـــه ماښـــام شـــي

❋❋

ځــه، ځــه ! ســتا د لاســنیوي اړتیــا مــې نشــته
خلــک غرونــو بانــدې اوړي چــې ناکــام شــي

د انقلاب شاعري

ټولـــــه انتخـــاب شـــاعري کمـــــه ده
وي بـــه يـــو کتـــاب شـــاعري کمـــه ده
هـــره شــېبه پېښــې خـــو تـــا نـــه لېـــدې
ســــتا د انقـــلاب شـــاعري کمــــه ده

پوښتنه

زه چې دا هر میدان بایلم په دې پوهېږې، ولې؟
راســره ســتا د دعاګــانو تــورې، زغرې نشــته
مونږه اوس ورک یو ، مونږه هیڅ رو او ګودر نلرو
مـونږ سره اوس د باباګـانو تـورې، زغـرې نشـته

د سپوږمۍ شپه

څلوریزه

بیا دې سرې جامې په غاړه کړي دي
دا دې څه لمبې په غاړه کړي دي
ته به د دوزخ په لاره تللی یې
مونږ یې دمې په غاړه کړې دي

❁❁❁

چې دې دانه، دانه شیندلم خدایه !
بیا به دې نه راټوکولم خدایه !
اوس په دې سره ځمکه لمبې وهمه
چرته لاسونه، چرته پښې وهمه

مشوره

د لېونو هغه داب پاتې نه دی
ګرېوان راټول که، ملنګي شروع که
رباب پیدا که نور یې خوند ونه که
پټرې کچکول که، ملنګي شروع که

درد

څړیکې یې ډېرې وي، سندره یې یوه نیمه شي
زړګی مې درد کوي له تا پسې چې شپه نیمه شي
وه زوروره باده ! دغه یې وروستۍ ننبه ده
خاورې یې مه بادوه، خیر دی که جنډه نیمه شي

ملنګ جان ته

خدايزده، چرته به روان ؤ، خو دې کلي ته راستون شو
يو ملنګ ؤ، شاه جهان ؤ، ديره کور کې د پښتون شو

وې خبـرې يـې سنـدرې
د چينــو هســې ژورې
د خپل تن جامې يې زغرې
دا قـامــونه يې لښـکرې
په قامونو باندې ګران ؤ، لا پرې ګران دا افلاطون شـو

دا دنګ غرونه يې وو ورونه
دا درې يې سـکه خـوېنـدې
چې به چا بد کړل نيـتونه
بو رولــې يې پرې ميـندې
دا وطن يې روح او ځان ؤ، پکې خاورې يې ژوندون
شــو

د سپوږمۍ شپه

هغــــه زړه بـانـدې زخـمـي ؤ
رغېـــده نـــه، کـــړېـــده بـــه
يو وجود چې په منځ دوه شي
نو ضـــرور ده ځـــورېـده بـــه
دې بېلتون بېلتون باندې پرېشان ؤ، مړ له غمه د بېلتون شو

مينـــه دا ســې وې ګـهـيځــه !
چې ملنګ په کې ملنـــګ شو
اوس په زړونـــو کې اوسېـــږي
دا په خلکـــو يـــې قلنګ شـــو
لاړه خيرې يې ګرېوان ؤ، د يار مينه کې مجنـــون شـــو

مخه ښه

په مخه ښه کې دې وروستئ خبره دا وکړله
چې ځه په مخه دې ښه، ژوند دې ډېر شه
تا ته به ښه وه تا دعا وکړله
خو دې د مرګ ناره په ما وکړله
اوس ورخطا يم که قبوله شي، نو ! !
راته راپيښ کړاو به لا اوږد شي